



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 454/2010-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júna 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika vo veci sťažnosti J. I., Z., zastúpenej advokátom JUDr. L. M., Česká republika, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. augusta 2010 vo výroku o náhrade trov konania takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. I. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.

7 So/61/2009 z 11. augusta 2010 vo výroku o náhrade trov konania v znení opravného uznesenia z 11. marca 2011 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. augusta 2010 vo výroku o náhrade trov konania v znení opravného uznesenia z 11. marca 2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. J. I. finančné zadostučinenie nepriznáva.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia J. I. v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. L. M., Česká republika, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 454/2010-8 zo 7. decembra 2010 prijal na ďalšie konanie sťažnosť J. I., Z. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. augusta 2010 vo výroku o náhrade trov konania.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5 Sd/66/2007-35 z 20. januára 2009 zrušil rozhodnutie

správneho orgánu – Sociálnej poisťovne v B. (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) č. 335 720 8170 0 zo 7. marca 2007, ktorým bol sťažovateľke (navrhovateľke) zvýšený vdovský a starobný dôchodok podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov, a vec jej vrátil na ďalšie konanie; sťažovateľke zároveň priznal náhradu trov konania v sume 102,83 €. Proti tomuto rozsudku podala Sociálna poisťovňa 10. marca 2009 odvolanie. Dňa 16. marca 2009 krajský súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie k odvolaniu, čo sťažovateľka urobila 23. marca 2009, pričom svoje vyjadrenie doplnila 27. decembra 2009. Dňa 21. júna 2010 Sociálna poisťovňa vzala svoje odvolanie späť s odôvodnením, že rozhodne o nároku navrhovateľky. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. augusta 2010 odvolacie konanie zastavil [§ 207 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania [§ 146 ods. 1 písm. c) OSP].

Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania nemal postupovať podľa § 146 ods. 1 písm. c), ale podľa § 146 ods. 2 OSP, pretože zastavenie odvolacieho konania spôsobila Sociálna poisťovňa, ktorá odvolanie najprv podala, avšak potom, ako sa k nemu sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrila, toto odvolanie vzala späť. Týmto postupom najvyššieho súdu malo dôjsť k porušeniu jej označených základných práv a slobôd.

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd rozhodol, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. augusta 2010 vo výroku o náhrade trov konania porušil jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby uvedené uznesenie zrušil a sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 200 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 385,79 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom č. k. KP 4/2011-19 z 28. marca 2011 vyjadril najvyšší súd, v ktorom okrem iného uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd, svojím uznesením z 11. augusta 2010 č. k. 7 So 61/2009 v súlade so zákonom zastavil odvolacie konanie v dôsledku

spät'vzatia odvolania odporkyne. Súčasne rozhodol, že účastníci nemajú podľa § 146 ods. 1 OSP nárok na náhradu trov konania. Po právoplatnosti uznesenia odstránil zrejmu nesprávnosť odôvodnenia uznesenia opravným uznesením z 11. marca 2011, č. k. 7 So 61/2009, v ktorom doplnil pred bodku slová „a dôvody na postup podľa § 146 ods. 2 OSP nezistil“.

Vykonaním opravy písomného vyhotovenia uznesenia o zastavení konania dôvod na vyhovenie sťažnosti navrhovateľky zanikol, lebo tvrdenia v nej uvedené nezodpovedajú obsahu spisov.

Rozhodnutie odvolacieho súdu aj v časti, týkajúcej sa trov konania, považujem za vecne správne. Námietka navrhovateľky, že k zastaveniu konania došlo zavinením odporkyne, nezodpovedá skutočnosti.

Odporkyňa svoje včas podané odvolanie z 10. marca 2009 vzala späť až potom, ako jej bol doručený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2009, č. k. 9 So/218/2008 v obdobnej veci, ktorý obsahoval iný právny názor o výške príspevku k dôchodku politickým väzňom. Odporkyňa právny názor uvedeného súdu rešpektovala, a preto jej nebolo možné pripisovať zavinenie na zastavení konania, keď svoje odvolanie vzala späť a oznámila súdu, že navrhovateľke o výške príspevku znova rozhodne a vyhovie jej.

Odvolací súd preto nepochybil, keď navrhovateľke nepriznal náhradu trov odvolacieho konania na základe skutočnosti, že sám zavinenie odporkyne z priebehu konania z jej správania sa v konaní nezistil.

Rozhodnutie o trovách konania je obsiahnuté vo výroku uznesenia, ktorý súd považuje za vecne správny a zrušenie výroku uznesenia o trovách konania len v dôsledku zrejmej nesprávnosti o odôvodnení uznesenia (ktorá bola po právoplatnosti uznesenia napravená opravným uznesením súdu) nie je dôvodom, pre ktorý by bolo treba vysloviť, že jej rozhodnutím súdu boli porušené základné práva, zaručené Ústavou.

Odvolací súd si dovoľuje tiež uviesť, že v správnom súdnictve nemožno zaujať stanovisko, z ktorého by bolo možné vyvodiť zavinenie orgánu verejnej správy v každom prípade, kedy dôjde k spät'vzatiu jeho odvolania...

Povinnosť správneho orgánu ním vydané rozhodnutie hájiť na súde proti správnej žalobe predstavuje samozrejmu súčasť povinností, vyplývajúcich z bežnej správnej agendy,

ku ktorej tento orgán personálne aj finančne vybavený a používa na svoju činnosť prostriedky z verejných zdrojov, ktoré sú na jeho pôsobnosť určené. Ak došlo k zastaveniu odvolacieho konania preto, že odporkyňa po oboznámení sa so súdnymi rozhodnutiami v obdobnej veci vzala späť svoje odvolanie, nemá zásadne žiadny z účastníkov (§ 146 ods. 1 písm. c/ OSP) právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku. Len výnimočne možno (§ 146 ods. 2 OSP) niektorému z účastníkov uložiť povinnosť hradiť druhému z účastníkov náklady zastaveného odvolacieho konania, a to podľa prvej vety tohto ustanovenia tomu z účastníkov, ktorý zaviniel, že konanie muselo byť zastavené a podľa druhej vety tohto ustanovenia odporkyni v prípade, ak pre jej chovanie musel byť vzatý späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne. O takúto druhú situáciu v konaní nešlo. Súd zastavil konanie preto, že správny orgán po rozhodnutí súdu prvého stupňa svoje zrušené rozhodnutie nahradil rozhodnutím, v ktorom akceptoval právny názor súdu a ktorého sa dožadovala navrhovateľka. Až následne odporkyňa svoje odvolanie vzala späť.

Nemožno preto dôvodne považovať za nesprávne také rozhodnutie súdu, ktorým rozhodol o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 1 OSP tak, ako je to štandardné podľa uvedeného zákonného ustanovenia, a keď dôvody na postup podľa § 146 ods. 2 OSP nezistil...

Nezodpovedá skutočnosti námietka odporkyne, že postupom odporkyne a následne aj postupom súdu boli porušené jej základné ľudské práva, z dôvodu, že namietané rozhodnutia nezodpovedajú zákonu.

Predovšetkým treba zdôrazniť, že navrhovateľka nesprávne zamieňa samotnú skutočnosť, že došlo k späťvzatiu odvolania so zavinením odporkyne na zastavení konania, ktoré má za následok vznik povinnosti nahradiť druhému účastníkovi trovy konania. Jej sťažnosť preto nie je dôvodná.»

Právny zástupca sťažovateľky v sťažnosti z 5. októbra 2010 a najvyšší súd vo vyjadrení z 28. marca 2011 uviedli, že netrvajú na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. augusta 2010, ktorým rozhodol, že *„Účastníci nemajú právo na náhradu trov odvolacieho konania“*. *Z relevantnej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že „Odvolacie konanie bolo zastavené, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 OSP a § 146 ods. 1, písm. c) OSP, žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.“*

Po prijatí sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (7. decembra 2010) najvyšší súd v zmysle § 164 OSP vydal opravné uznesenie sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. marca 2011, ktorým opravil posledný riadok odôvodnenia napadnutého rozhodnutia tak, že vložil pred bodku text *„a dôvody na postup podľa § 146 ods. 2 OSP nezistil“*.

Keďže ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) a sťažnosť prijal na ďalšie konanie vo vymedzenom rozsahu (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde), uvedené opravné uznesenie nebolo predmetom jeho preskúmania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd predovšetkým uvádza, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmavať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré sú základom ich rozhodnutí. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo napadnutým rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 139/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 44/03, IV. ÚS 292/04).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Každý má právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma.

Ústavný súd zdôrazňuje, že rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania môžu zasiahnuť do základných práv a slobôd. Takýmito rozhodnutiami možno predovšetkým porušiť právo na súdnu ochranu (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 147/08, III. ÚS 166/09).

V čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Aj úprava platenia a náhrady trov konania obsiahnutá najmä v Občianskom súdnom poriadku určuje, či sa právo na súdnu ochranu naplní reálnym obsahom (čl. 46 ods. 4 ústavy). Preto procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy). Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel oproti inému účastníkovi, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní, materiálnu ujmu v dôsledku platenia trov konania.

Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu predstavujúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo.

Najvyšší súd rozhodoval ako odvolací súd v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 250l ods. 2 OSP pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 250k ods. 1 OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Môže tiež

rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa § 146 ods. 2 OSP ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že správny súd rozhoduje o náhrade trov konania podľa vopred ustanovených zásad, ako aj podľa úkonov, ktoré boli v konaní vykonané účastníkmi a ich právnyimi zástupcami, pričom výška náhrady trov konania sa určuje podľa osobitného predpisu.

Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť. Pri zastavení konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady trov konania kľúčové zistenie, či niektorý z účastníkov konania (a pokiaľ áno, ktorý z nich) z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniť. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalobca v konaní požadoval, resp. akého výsledku sa domáhal, a skutočnosťou, pre ktorú bolo konanie zastavené. To znamená, že použitý termín „zavinenie“ nemožno interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie účastníka konania (teda aj prejav vôle spočívajúci v späťvzatí odvolania). To znamená, že § 146 ods. 1 písm. c) OSP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené, možno aplikovať len v prípade, ak

neexistujú dôvody (resp. výnimky) na priznanie náhrady trov konania podľa § 146 ods. 2 OSP. Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade sa tak nestalo a najvyšší súd konal a rozhodol v rozpore s touto zákonnou požiadavkou.

Ak všeobecné súdy v konkrétnej veci aplikujú všeobecné procesné pravidlo alebo výnimku z neho, sú povinné svoje rozhodnutie presvedčivo vyložiť, a toto rozhodnutie musí mať oporu v súdnom spise, inak dochádza k porušovaniu základných procesných práv účastníkov konania (porovnaj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Baumann proti Rakúsku zo 7. októbra 2004 č. 76809/01).

Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (pozri tiež Repík, B.: Evropská úmluva o ľudských právach a trestní právo 2002. 152 s.).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Podľa názoru ústavného súdu ak všeobecný súd v občianskom súdnom konaní navrhovateľovi nariadi, aby sa vyjadril k odvolaniu odporcu, a tento mu požadované vyjadrenie predloží, ide o súčasť prípravy rozhodnutia vo veci, ktorý úkon je všeobecný súd povinný zohľadniť pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania, aj keď bolo neskôr na základe späťvzatia odvolania zastavené.

Aj keď rozsudky najvyššieho súdu, ktorými potvrdil rozsudky súdov prvého stupňa o zrušení rozhodnutí Sociálnej poisťovne v obdobných prípadoch, nie sú všeobecne záväzné, možno predpokladať, že ak by v posudzovanom prípade k späťvzatiu odvolania Sociálnou poisťovňou nedošlo, najvyšší súd by rozhodol rovnako, teda potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, čo znamená, že sťažovateľka by bola v konaní úspešná a mala by právo na náhradu trov konania (§ 250k ods. 1 OSP).

Pokiaľ najvyšší súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. augusta 2010 len konštatoval, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože odvolacie konanie bolo zastavené, ale nevychádzal z uvedených zásad a úkonov, ktoré boli účastníkmi, resp. ich právnymi zástupcami v konaní vykonané, nemožno takéto odôvodnenie považovať za dostatočné, pretože neposkytuje náležitú ochranu základných práv a slobôd sťažovateľky, a teda je aj z ústavného hľadiska neakceptovateľné. Na tomto závere nič nemení ani strohé vyjadrenie najvyššieho súdu (obsiahnuté aj v opravnom uznesení), že dôvody na postup podľa § 146 ods. 2 OSP nezistil.

Ústavný súd preskúmal aj opravné uznesenie vydané najvyšším súdom až po prijatí veci na ďalšie konanie a pod vplyvom tohto prijatia zistil, že opravné uznesenie svojím obsahom ešte prehĺbilo arbitrárnosť základného rozhodnutia, ktorého sa stalo súčasťou. Neústavnosť vytýkaná základnému rozhodnutiu najvyššieho súdu sa vzťahuje aj na opravné rozhodnutie.

Keďže najvyšší súd pri aplikácii príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a ich interpretácii nedodrжал imperatív „zákonom ustanoveného postupu“ obsiahnutý v čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd vyslovil, že jeho uznesením sp. zn. 7 So/61/2009 z 11. augusta 2010, ako aj v znení opravného uznesenia z 11. marca 2011 vo výroku o náhrade trov konania došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (podobne § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie [podobne § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky, a preto napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu v znení opravného uznesenia z 11. marca 2011 vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V zmysle § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde v tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu. Úlohou najvyššieho súdu bude vec opätovne prerokovať a rozhodnúť, pričom bude musieť preskúmať „zavinenie“ v zmysle § 146 ods. 2 prvej vety OSP.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 200 €, ktoré však neodôvodnila v zmysle § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky, zrušil napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu vo výroku o náhrade trov konania, a tým v okolnostiach daného prípadu považuje nápravu za dovŕšenú, preto sťažovateľke finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právny zástupca sťažovateľky si v podaní z 26. apríla 2011 uplatnil trovy konania v sume 385,79 €.

Ústavný súd podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 254,88 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti) vykonané v roku 2010 v hodnote po 120,23 € a dva režijné paušály v hodnote po 7,21 €, ktoré zaviazal uhradiť najvyšší súd (bod 4 výroku nálezu). Ústavný súd sťažovateľke náhradu trov konania za tretí úkon právnej služby (stanovisko k vyjadreniu najvyššieho súdu) vykonaný v roku 2011 a režijný paušál nepriznal, pretože toto stanovisko neobsahovalo nové skutočnosti podstatné pre rozhodnutie ústavného súdu a na jeho predloženie právneho zástupcu ani nevyzval (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2011